ASIANTUNTIJALAUSUNTO EDUSKUNNAN SIVISTYSVALIOKUNNALLE

Valtioneuvoston selonteosta sisäisestä turvallisuudesta (VNS 6/2025 vp)

Lausuja: Professori Niina Junttila; lisäys yhdessä tutkija Emil Salovuoren kanssa

Lisäys: Pyydetty kirjallinen vastaus kysymykseen yhteisöllisyyden merkityksestä ja yhteisöjen rakentamisesta / vahvistamisesta.

Kuten alla todetaan ja useilla tieteellisillä tutkimuksilla perustellaan, on yhteisö ihmisen elämän, hyvinvoinnin, toimijuuden ja turvallisuuden näkökulmasta olennaisen tärkeä. Yhteisöllisyys ja sosiaalinen luottamus ovat perusta, jolle turvallinen, toimiva ja hyvinvoiva yhteiskunta rakentuu — niin arjessa kuin poikkeusoloissakin.

Osallistujien Suomi -ohjelmakokonaisuuden toimenpideohjelmassa kuvataan erilaisia yhteisöllisyyttä vahvistavia toimenpiteitä, joiden toteuttamiseen eri organisaatiot, ml. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö, Sisäministeriö, Opetushallitus, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Kuntaliitto, Olympiakomitea, Kirkkohallitus, Itla, Turun ylipisto, YOUNG-ohjelma (STN) ja järjestöt ovat sitoutuneet. Lisäksi mukana on yhteisöllisyyttä vahvistavia suosituksia eri tahoille. Toimenpideohjelma löytyy täältä: Osallistujien-Suomi-toimenpideohjelma-141124.pdf

Mitkä ovat yksilöiden toimijuuden mahdollistavan yhteisön peruselementtejä?

Olennaisimmat elementit on tiivistetty alle kahteen toisiaan täydentävään kuvioon. Kuvion ”Toimijuuden ja resilienssin rakentumisen peruskehämalli” ydinajatus on, että toimijuus ja resilienssi eivät ole yksilön sisäisiä ominaisuuksia, vaan ne rakentuvat vuorovaikutuksessa yhteisöissä, joissa ihmisten perustarpeet täyttyvät ja luottamus vahvistuu.

Eli tiivistettynä:

1. Toimijuus rakentuu suhteissa
2. Suhteet vahvistuvat vastavuoroisuudessa
3. Kestävä vastavuoroisuus syntyy yhteisen edun tavoittelusta
4. Yhteisen edun tavoittelu konkretisoituu rooleissa
5. Rooli löytyy ja saa merkityksen yhteisössä
6. Yhteisö täyttää perustarpeet

Toimijuuden ja resilienssin rakentumisen peruskehämalli

Mallin perusta on synteesi keskeisistä tutkimusperinteistä toimijuuden, hyvinvoinnin ja yhteisöjen tutkimuksessa. Ne kaikki osoittavat, että toimijuus ei ole yksilön sisäinen ominaisuus eikä ulkoapäin annettu tila, vaan vastavuoroisuuden kautta suhteissa, yhteisöissä ja perustarpeiden täyttymisessä rakentuva prosessi.

Pohjautuu mm.:

Sosiologinen ja sosiaalipsykologinen toimijuusajattelu
(mm. Mead; Honneth; Bourdieu; Giddens)

Psykologiset perustarveteoriat
(mm. Deci & Ryan; Maslow; Martela & Ryan)

Yhteisöllisyyttä ja sosiaalista pääomaa koskevat teoriat
(mm. Putnam; Bandura; Sen & Nussbaum)

Kasvatus- ja oppimisteoriat
(mm. Vygotsky; Lave & Wenger; Freire)

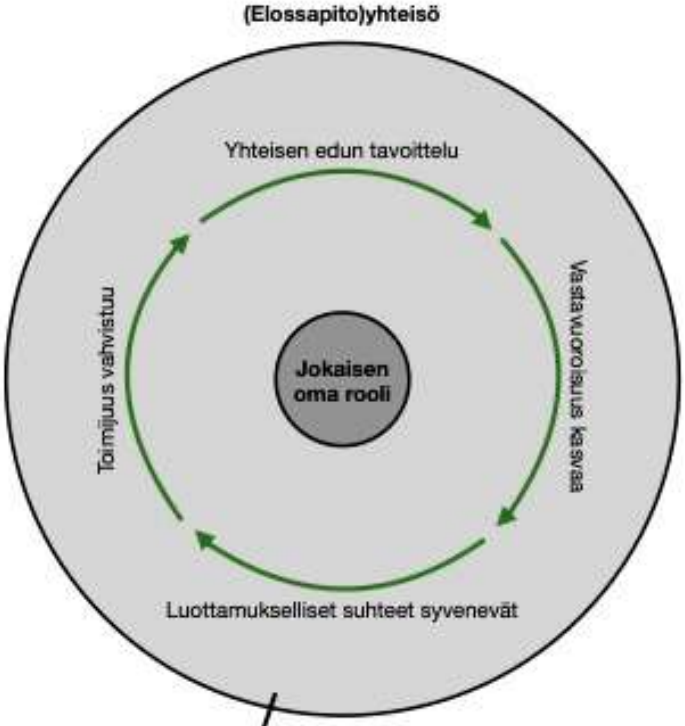

Salovuori, E. & Junttila, N. 2025

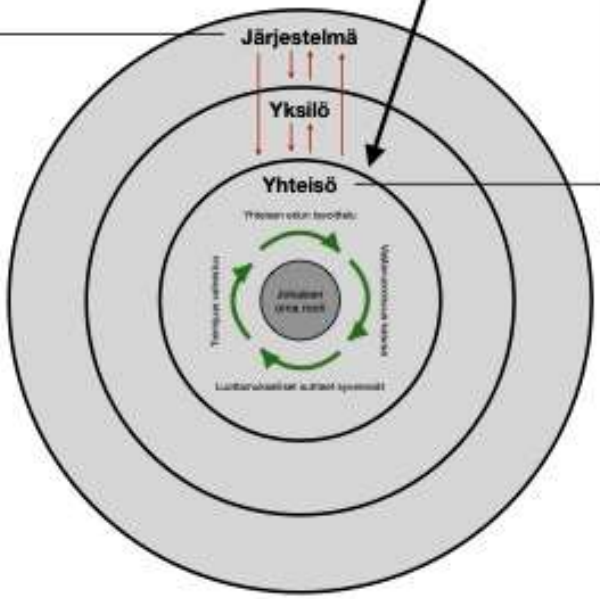

Järjestelmän/organisaatioiden tuki:
- yksilöille yhteisöihin kiinnittymiseen, niiden vahvistamiseen sekä oman roolin löytämiseen
- yhteisöille; kuten osaamisen, työpanoksen, resurssien, tilojen, välineiden tai viestinnän muodossa
- yhteisöjen väliseen toimintaa (järjestys, turvallisuus yms.)

Yhteisöt tuottavat kestävää hyvinvointia ja toimintakykyä:
- kannattelevat yksilöitä yli haasteiden ja kriisien
- saa ihmiset vahvistamaan ja mahdollistamaan toinen toistensa hyvinvointia vrt. jakautuneisuus, itsekäs toiminta ja luottamuspula
- vähentää palvelutarvetta ja korjaavia toimia

Salovuori, E. & Junttila, N. 2025

Alkuperäinen lausunto:

Haluan kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Valtioneuvoston selonteosta sisäisestä turvallisuudesta (VNS 6/2025). Selonteko on tärkeä ja ajankohtainen kokonaisuus, joka hahmottaa laaja-alaisesti yhteiskuntamme turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja viranomaisten roolia niiden hallinnassa.

Lausuntoni kohdistuu erityisesti siihen, että selonteko tarkastelee ansiokkaasti yksilöiden toimintaa ja viranomaisjärjestelmien toimintakykyä sisäisen turvallisuuden varmistajina, mutta yhteisöjen ja yhteisöllisyyden merkitys jää vähäisemmälle huomiolle. Nuoret huomioidaan pääasiallisesti ainoastaan turvallisuusuhkana, ei tulevaisuutemme voimavarana. Yhteisöllinen turvallisuus — ihmisten välinen luottamus, kuulumisen tunne, sosiaalinen koheesio ja yhteisöjen kriisinkestävyys, erityisesti nuorten osalta — ansaitsisi selonteossa vahvemman aseman osana kansallisen turvallisuuden kokonaisuutta.

YHTEENVETO LAUSUNNOSTA: TURVALLISUUS MAHDOLLISTUU YHTEISÖISSÄ

Turvallisuus ei synny yksin viranomaisjärjestelmien toimivuudesta, vaan ennen kaikkea ihmisten välisestä luottamuksesta, osallisuudesta ja yhteenkuuluvuudesta. Tutkimusten mukaan yhteisöllisyys on keskeinen tekijä yhteiskunnan kriisinsietokyvyssä, henkisessä kestävyydessä ja maanpuolustustahdossa (Putnam 2000; Norris et al. 2008; Oksanen ym. 2022; Helliwell ym. 2023).

Sekä suomalainen että kansainvälinen tutkimus osoittaa, että pitkittynyt yksinäisyys ja sosiaalinen ulossulkeminen (ostrakismi) heikentävät yksilöiden toimintakykyä ja yhteiskunnallista kiinnittymistä. Ne lisäävät masennusta, ahdistusta ja syrjäytymisriskiä, mutta myös epäluottamusta, radikalisoitumista ja vastakkainasettelua (Hawkley & Cacioppo 2010; Holt-Lunstad et al. 2015; Doosje et al. 2016).

Nuorten osalta selonteko painottuu vahvasti riskien ja ongelmien näkökulmaan, erityisesti nuorisorikollisuuden ja viranomaistoimien tehostamiseen. Tämä on tärkeää, mutta riittämätöntä. Turvallisuutta ei rakenneta vain kontrollilla, vaan myös luottamuksella ja yhteisöön kiinnittymisellä. Nuoret tulisi nähdä turvallisuuden voimavarana, ei ensisijaisesti riskiryhmänä: heidän yhteisöllinen osallisuutensa, kuulumisen kokemuksensa ja luottamuksensa yhteiskuntaan ovat tulevaisuuden kriisinkestävyyden ja maanpuolustustahdon ytimessä (Junttila, Lyyra & Salovuori 2025; Kortesluoma ym. 2024; Hart & Gullan 2010).

Yhteisöllisyys toimii suojaavana rakenteena: se lisää auttamishalua, vähentää pelkoa ja vahvistaa halua puolustaa yhteistä hyvää. Luottamus toisiin ihmisiin ja viranomaisiin ennustaa vahvempaa maanpuolustustahtoa, parempaa kriisitoipumista ja vähemmän väkivaltaa kriisitilanteissa (Aldrich 2012; Oksanen ym. 2022). Kriisinkestävä yhteiskunta ei rakennu vain viranomaisvalmiuksista, vaan siitä, että ihmiset – ja erityisesti nuoret – luottavat toisiinsa ja kokevat kuuluvansa yhteiseen yhteisöön.

Turvallinen Suomi rakentuu kolmelle peruspilarille: viranomaisjärjestelmien toimintakyvylle, vastuullisille yksilöille ja vahvoille yhteisöille. Yhteisöihin investoiminen on investointia turvallisuuteen. Yksinäisyys ja ulkopuolisuus heikentävät yhteiskunnan kriisinsietokykyä yhtä varmasti kuin mikä tahansa infrastruktuurin rapautuminen.

Nuorten yhteisöllinen kiinnittyminen on tulevaisuuden turvallisuuden perusta – heidän osallisuutensa ja kuulumisen kokemuksensa määrittävät, kuinka vahvana Suomi pystyy vastaamaan tuleviin kriiseihin.

LAUSUNTO LAAJEMMILLA PERUSTELUILLA

1. JOHDANTO

Lausuntoni kohdistuu erityisesti siihen, että selonteko tarkastelee ansiokkaasti yksilöiden toimintaa ja viranomaisjärjestelmien toimintakykyä sisäisen turvallisuuden varmistajina, mutta yhteisöjen ja yhteisöllisyyden merkitys jää huomattavasti vähäisemmälle huomiolle eli mainitaan lyhyesti vasta loppupäätöksissä. Yhteisöllinen turvallisuus — ihmisten välinen luottamus, kuulumisen tunne ja yhteisöjen kriisinkestävyys — ansaitsisi nähdäkseni selonteossa huomattavasti vahvemman aseman osana kansallisen turvallisuuden kokonaisuutta.

Toisena nähdäkseni huomionarvoisena asiana on, että selonteossa nuorista puhutaan lähes yksinomaan rikollisuuden ja turvallisuusuhkien näkökulmasta. Keskeinen painopiste on kohdassa *3.1 Vakava nuoriso- ja jengirikollisuus eivät saa kasvusijaa suomalaisessa yhteiskunnassa*, jossa korostetaan huolta erityisesti vakavan väkivalta- ja ryöstörikollisuuden kasvusta alle 21-vuotiaiden, etenkin alle 15-vuotiaiden keskuudessa. Tekstissä todetaan, että vaikka suurin osa nuorista ei tee rikoksia ja nuorten rikoskäyttäytyminen on yleisesti vähentynyt, rikokset kasaantuvat pienelle joukolle, joka toimii usein ryhmissä ja suunnitelmallisesti. Ilmiötä kuvataan valtakunnalliseksi ja kaupunkipainotteiseksi, ja selonteko painottaa viranomaisyhteistyötä sekä ennaltaehkäisevää työtä rikollisuuteen ajautumisen estämiseksi.

Sen sijaan nuorten osallisuudesta, yhteisöllisyydestä, kouluyhteisöjen roolista tai mielenterveyden ja yksinäisyyden yhteydestä turvallisuuteen ei puhuta lainkaan. Nuoria ei kuvata yhteisöjen jäseninä, joiden hyvinvointi ja kiinnittyminen tukevat yhteiskunnallista vakautta, vaan lähinnä riskiryhmänä, jonka toimintaan viranomaiset pyrkivät puuttumaan. Toisin sanoen selonteon nuoriso-osuus on reaktiivinen ja kontrollipainotteinen, ei yhteisöllisyyttä, luottamusta tai osallisuutta rakentava.

Saman aikaisesti tutkimus kuitenkin osoittaa, että turvallisuus rakentuu viime kädessä luottamuksesta ja sosiaalisesta koheesiosta (Putnam 2000; Paasi 2019; Oksanen ym. 2021). Nämä eivät ole pelkästään hyvinvointia tukevia tekijöitä, vaan myös kansallisen kriisinsietokyvyn ja maanpuolustustahdon ydinelementtejä. **Yhteisöllisyys ja sosiaalinen luottamus ovat perusta, jolle turvallinen yhteiskunta rakentuu — niin arjessa kuin poikkeusoloissakin**.

Yhteisöt ovat sisäisen turvallisuuden kannalta olennaisia, koska ne muodostavat sen sosiaalisen perustan, jolle luottamus, osallisuus ja kriisinkestävyys rakentuvat. Kun ihmiset kokevat kuuluvansa yhteisöön ja olevansa tarpeellisia, he luottavat toisiinsa ja viranomaisiin, auttavat kriisitilanteissa toisiaan ja ovat valmiimpia puolustamaan yhteistä hyvää. Tutkimus osoittaa, että yhteisöllisyys vähentää turvattomuuden tunnetta, syrjäytymistä ja radikalisoitumisen riskiä, ja vahvistaa yhteiskunnan palautumiskykyä kriiseistä.

Selonteossa yhteisöt tulisi nähdä pelkkiä kohderyhmiä tai sidosryhmiä laajempina turvallisuuden rakenteellisina toimijoina – yhteiskunnan “sosiaalisena infrastruktuurina” – ja niiden vahvistaminen tulisi sisällyttää sisäisen turvallisuuden strategisiin tavoitteisiin viranomaistoiminnan ja yksilötason rinnalle.

2. Selonteon painotusten analyysi

Selonteko määrittää sisäisen turvallisuuden ensisijaisesti viranomaisten toimintakyvyn, järjestelmien varautumisen ja yksilöiden käyttäytymisen näkökulmasta. Tarkastelu on perusteellinen ja jäsennelty: se käsittelee muun muassa rikollisuuden torjuntaa, hybridiuhkia, kyberturvallisuutta, rajaturvallisuutta ja viranomaisten yhteistyötä. Näiltä osin selonteko on ansiokas ja kuvaa hyvin Suomen vahvuuksia järjestelmätason turvallisuuden rakentamisessa.

Sen sijaan yhteisöjen ja yhteisöllisyyden rooli jää taustalle. Selonteossa tunnistetaan henkisen kriisinkestävyyden ja luottamuksen merkitys, mutta niitä ei käsitellä omana kokonaisuutenaan tai strategisena tavoitteena. Tämä luo epäsymmetrian: turvallisuutta tarkastellaan ennen kaikkea yksilöiden velvollisuuksien ja viranomaisten valmiuksien kautta, ei yhteisöjen toimintakykynä ja yhteisöllisen resilienssin ylläpitona.

Erityisesti nuorten osalta tarkastelu painottuu riskien ja ongelmien näkökulmaan. Nuoret esiintyvät selonteossa lähinnä rikollisuuden, jengiytymisen ja viranomaisten kontrollin kohteina. Heitä ei kuitenkaan nähdä yhteisöjen jäseninä ja turvallisuuden rakentajina, vaikka tutkimus osoittaa, että nuorten osallisuus, kuulumisen kokemus ja luottamus yhteiskuntaan ovat keskeisiä sisäisen turvallisuuden ja kriisinsietokyvyn elementtejä (Junttila, Lyyra & Salovuori 2025; Kortesluoma ym. 2024; Hart & Gullan 2010; Oksanen ym. 2022). Yhteisöön kiinnittyneet nuoret ovat vähemmän alttiita syrjäytymiselle, radikalisoitumiselle ja väkivaltaiselle käyttäytymiselle (Doosje et al. 2016; Malthaner 2017). Näin ollen nuoret tulisi tunnistaa turvallisuuspolitiikassa voimavaraksi ja yhteisöllisen resilienssin kantajiksi, ei ensisijaisesti riskiryhmäksi.

Tutkimus kuitenkin osoittaa, että yksilön, yhteisön ja viranomaisten turvallisuustoiminta muodostavat toisiaan täydentävän kolmikannan, jossa jokaisen osa-alueen vahvistaminen edellyttää toisten tukemista. Yksilötaso tuo esiin ihmisten henkilökohtaisen turvallisuuden, vastuun ja käyttäytymisen merkityksen, mutta yksilöiden turvallisuuskokemukset syntyvät sosiaalisissa suhteissa. Yhteisötaso — perheet, koulut, työyhteisöt, järjestöt ja paikalliset

yhteisöt — muodostaa sen sosiaalisen kudoksen, jossa luottamus, auttamishalu, resurssien (esim. varautumiseen liittyvien) yhteiskäyttö ja kriisinkestävyys rakentuvat. Viranomaistaso puolestaan turvaa yhteiskunnan rakenteet ja reagoi kriiseihin, mutta sen toiminta on kestävää vain, jos kansalaisten ja yhteisöjen luottamus siihen on vahvaa.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että sisäisen turvallisuuden perusta ei ole vain viranomaisten toimintavalmiudessa, vaan myös ihmisten välisessä luottamuksessa, osallisuudessa ja yhteisöjen toimivuudessa. Tätä yhteisöjen merkitystä korostaa myös yhteisöllisen resilienssin tutkimus (Norris et al. 2008; Helliwell, Layard & Sachs 2023; Ojala & Kaasinen 2020). Esimerkiksi Osallistujien Suomi -ohjelma (2024) ja teos Miksi ihminen tarvitsee toisia (Junttila & Salovuori, toim. 2025) tuovat esiin, että ihmisten kokema yksinäisyys ja ulkopuolisuus — erityisesti nuorten keskuudessa — ovat merkittäviä yhteiskunnallisia turvallisuusriskitekijöitä.

3. Yhteisöjen ja yhteisöllisyyden merkitys turvallisuudelle

Turvallisuus ei ole vain viranomaisten järjestelmien tai yksilöiden toimien tulosta, vaan ennen kaikkea yhteisöllinen ilmiö. Turvallisuuden kokemus syntyy ihmisten välisestä luottamuksesta, osallisuudesta ja yhteenkuuluvuudesta. Kun nämä sosiaaliset sidokset vahvistuvat, yhteiskunta kykenee ehkäisemään uhkia, sietämään kriisejä ja palautumaan niistä nopeammin.

3.1. Yksinäisyys ja ostrakismi turvallisuusuhkina

Yksinäisyys ja sosiaalinen ulossulkeminen (ostrakismi) ovat sekä yksilöllisiä että yhteiskunnallisia turvallisuusriskitekijöitä. Ne heikentävät mielenterveyttä, oppimista ja itsesäätelyä sekä lisäävät vieraantumista yhteiskunnasta (Eisenberger & Lieberman 2004; Cacioppo & Patrick 2008; Hawkley et al. 2012). Yhteiskunnallisella tasolla pitkittynyt yksinäisyys kasvattaa epäluottamusta ja polarisaatiota, mikä voi heikentää yhteiskuntarauhaa ja lisätä alttiutta radikalisoitumiselle (Doosje et al. 2016).

3.2. Yhteisöllisyys kriisinkestävyyden ja maanpuolustustahdon perustana

Yhteisöön kuuluminen vahvistaa yksilön resilienssiä — kykyä toimia ja palautua paineen alla. Sosiaalinen tuki ja yhteenkuuluvuuden tunne ennustavat kriiseistä selviytymistä paremmin kuin yksilölliset ominaisuudet (Bonanno 2004; Hobfoll et al. 2007). Suomessa on havaittu, että luottamus yhteisöihin ja viranomaisiin korreloi suoraan maanpuolustustahdon ja yhteiskunnallisen yhtenäisyyden kanssa (Oksanen, Kaakinen & Sirola 2022).

3.3. Yhteisöjen vahvistaminen turvallisuuspolitiikan keinona

Yhteisöllisyyden vahvistaminen on ennaltaehkäisevää turvallisuustyötä. Kun ihmiset kokevat kuuluvansa yhteisöön ja että heidän panoksellaan on merkitystä, he sitoutuvat vahvemmin yhteiseen turvallisuuteen. Osallistujien Suomi -ohjelma (2024) ja kansainväliset tutkimukset

korostavat, että yhteisöihin investoiminen vähentää rikollisuutta ja syrjäytymistä (OECD 2023; Public Health England 2019).

Kansainvälisesti WHO:n Commission on Social Connection (2025) on nostanut sosiaalisen yhteyden ja yhteisöllisyyden vahvistamisen keskeiseksi kansanterveys- ja turvallisuusteoksi. Komission raportti osoittaa, että sosiaalinen yhteys on paitsi fyysisen ja psyykkisen terveyden myös yhteiskuntien resilienssin ja turvallisuuden perusta. Yksinäisyys ja sosiaalinen eristyneisyys aiheuttavat vuosittain arviolta 871 000 ennenaikaista kuolemaa ja heikentävät yhteisöjen kriisinkestävyyttä maailmanlaajuisesti.

Raportti korostaa, että sosiaalisesti yhteenliittyneet yhteiskunnat selviävät kriiseistä nopeammin ja vähemmillä henkisillä ja taloudellisilla menetyksillä. Sosiaalinen pääoma, luottamus ja osallisuus vähentävät väkivaltaa, vahvistavat yhteistyötä ja ehkäisevät radikalisoitumista. Kriisien aikana juuri yhteisöllisyys – ei yksin viranomaistoiminta – ratkaisee, kuinka hyvin ihmiset auttavat toisiaan ja kuinka nopeasti yhteiskunta palautuu.

WHO:n raportin mukaan yhteisöllisyyden vahvistaminen on yhtä keskeinen turvallisuusinvestointi kuin fyysinen infrastruktuuri. Yhteisöt, joissa ihmiset tuntevat toisensa, osallistuvat ja kokevat merkityksellisyyttä, ovat kriisinkestäviä ja turvallisia. Tällaiset yhteisöt myös torjuvat disinformaatiota ja vahvistavat kansalaisten luottamusta viranomaisiin.

3.4. Nuoret yhteisöllisyyden ja turvallisuuden näkökulmasta

Selonteossa nuorista puhutaan ensisijaisesti rikollisuuden ja riskienhallinnan näkökulmasta. Tämä on tärkeää, mutta yksipuolista: nuoria ei tarkastella yhteisöjen jäseninä ja tulevaisuuden rakentajina, joiden osallisuus, yhteisöllinen kiinnittyminen ja kokemus kuulumisesta ovat keskeisiä sisäisen turvallisuuden tekijöitä.

Tutkimus osoittaa, että nuorten yksinäisyys ja ulkopuolisuuden kokemus heikentävät luottamusta yhteiskuntaan, lisäävät turvattomuuden tunnetta ja käyttäytymisen ongelmia sekä voivat altistaa radikalisoitumiselle ja väkivaltaisille ryhmäidentiteeteille (Junttila, Lyyra & Salovuori 2025; Kortesluoma ym. 2024; Oksanen ym. 2021; Pels & De Ruyter 2012). Yhteisöllinen osallisuus sen sijaan suojaa syrjäytymiseltä, vahvistaa empatiaa ja lisää halua toimia yhteiseksi hyväksi (Levine & Kurzban 2006; Hart & Gullan 2010; Ojala & Kaasinen 2020).

Nuorten yhteisöihin kuulumisen ja osallisuuden vahvistaminen on siten paitsi hyvinvointi- myös turvallisuusteko: sosiaalinen kiinnittyminen, vertaisyhteisöt ja merkityksellinen osallisuus vähentävät rikollisuutta, polarisaatiota ja disinformaatiolle altistumista (Doosje et al. 2016; Malthaner 2017; OECD 2023). Samalla ne vahvistavat yhteiskunnan kriisinkestävyyttä ja maanpuolustustahtoa, jotka kumpuavat kokemuksesta kuulua yhteiseen yhteisöön (Oksanen, Kaakinen & Sirola 2022; Helliwell ym. 2023).

Sisäisen turvallisuuden strategian tulisi tunnistaa, että yhteisöllisyyteen kiinnittyneet nuoret ovat yhteiskunnan tulevaa resilienssiä – ei turvallisuusuhka, vaan sen perusta. Turvallisuus

rakentuu nuorten luottamuksesta, osallisuudesta ja siitä, että he kokevat olevansa tärkeitä toimijoita yhteiskunnassa, eivät ainoastaan viranomaistoiminnan kohteita.

4. JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

Selonteko tarjoaa vahvan perustan Suomen turvallisuustyölle. Sen laajentaminen yhteisöllisyyden, osallisuuden ja luottamuksen ulottuvuuksiin vahvistaisi yhteiskunnan kokonaisresilienssiä. Turvallisuus syntyy sekä ylhäältä että alhaalta – viranomaistoiminnan ohella ihmisten välisestä luottamuksesta ja yhteisvastuusta.

Edellä esitetyn pohjalta ehdotan, että:

- Sisäisen turvallisuuden käsitettä laajennettaisiin siten, että siihen sisältyy sosiaalisen yhteisöllisyyden ja osallisuuden ulottuvuus.
- Tunnistetaan yksinäisyys ja ostrakismi sisäisen turvallisuuden riskitekijöiksi.
- Luodaan poikkihallinnollinen yhteistyörakenne, joka yhdistää eri hallinnonalat yhteisöjen vahvistamiseen.
- Vahvistetaan yhteisölähtöistä turvallisuussuunnittelua kunnissa ja hyvinvointialueilla.
- Seurataan yhteisöllisyyden, luottamuksen ja osallisuuden indikaattoreita turvallisuusstrategian osana.
- Huomioidaan, että nuoret eivät ole ainoastaan turvallisuusriski vaan myös potentiaali, jonka vahvan hyvinvoinnin, keskinäisen luottamuksen, toimijuuden ja yhteisöllisyyden varaan tuleva turvallisuutemme ja kriisinkestävyytemme tulee viranomaistoimien lisäksi osaltaan rakentaa.

Turvallinen Suomi rakentuu kolmelle peruspilarille: toimiville viranomaisjärjestelmille, vastuullisille yksilöille ja vahvoille yhteisöille. Yksikään näistä ei yksin riitä, mutta yhdessä ne muodostavat kestävän perustan sekä arjen turvallisuudelle, että kansalliselle kriisinkestävyydelle.

Yhteisöihin investoiminen on investointia turvallisuuteen. Erityisesti nuorten yhteisöihin kuulumisen ja osallisuuden vahvistaminen on keskeinen osa tätä työtä: kun nuoret kokevat kuuluvansa yhteisöön, heidän luottamuksensa, hyvinvointinsa ja halunsa toimia yhteisen hyvän puolesta vahvistuvat. Se lisää yhteiskunnan eheyttä ja ehkäisee yksinäisyyden, syrjäytymisen ja radikalisoitumisen kaltaisia turvallisuusriskejä.

Yksinäisyys, ulkopuolisuus ja välinpitämättömyys sen sijaan rapauttavat yhteiskunnan kriisinsietokykyä yhtä varmasti kuin mikä tahansa infrastruktuurin heikkeneminen. Nuorten yhteisöllinen kiinnittyminen on siten tulevaisuuden turvallisuuden perusta – se määrittää, kuinka vahvana Suomi pystyy vastaamaan kriiseihin ja säilyttämään yhtenäisyytensä.

Suomen vahvuus on perinteisesti ollut korkea luottamus, osallisuus ja yhteisvastuu – niiden ylläpitäminen on aikamme keskeinen turvallisuusteko.

YHTEYSTIEDOT JA SIDONNAISUUDET:

Niina Junttila, sp: niina.junttila@utu.fi, puh. 0503373436

Professori Niina Junttila toimii konsortionjohtajana Right to Belong (STN) tutkimuskonsortiossa, vastuullisena osahankejohtajana EDUCA – koulutuksen tulevaisuus lippulaivassa (SA) ja Educa-doc -tohtorikoulutuspilotissa (OKM) sekä eduskunnan Yksinäisyyden ja ostrakismin vähentämisen työryhmän jäsenenä, Osallistujien Suomi -ohjelman koordinaattorina ja STM arviointi- ja avustusjaoston varsinaisena jäsenenä.

LÄHTEET

Aldrich, D. P. (2012). Building Resilience: Social Capital in Post-Disaster Recovery. University of Chicago Press.

Bonanno, G. A. (2004). Loss, trauma, and human resilience. American Psychologist, 59(1), 20–28.

Cacioppo, J. T., & Patrick, W. (2008). Loneliness: Human Nature and the Need for Social Connection. Norton.

Doosje, B., Moghaddam, F. M., Kruglanski, A. W. et al. (2016). Terrorism, radicalization and de-radicalization. Current Opinion in Psychology, 11, 79–84.

Eisenberger, N. I., & Lieberman, M. D. (2004). Why rejection hurts. Science, 302, 290–292.

Hart, D., & Gullan, R. L. (2010). The sources of adolescent activism: Empathic concern and the moral values of justice and caring. Journal of Youth and Adolescence, 39(5), 513–527.

Hawkley, L. C., & Cacioppo, J. T. (2010). Loneliness matters. Annals of Behavioral Medicine, 40, 218–227.

Helliwell, J., Layard, R., & Sachs, J. (2023). World Happiness Report 2023. Sustainable Development Solutions Network.

Hobfoll, S. E., et al. (2007). Five essential elements of immediate and mid–term mass trauma intervention. Psychiatry, 70(4), 283–315.

Holt-Lunstad, J., Smith, T. B., Baker, M. et al. (2015). Loneliness and social isolation as risk factors for mortality. Perspectives on Psychological Science, 10(2), 227–237.

Junttila, N., Lyyra, N., & Salovuori, E. (2025). Yksinäisyys ja ostrakismi lisäävät mielenterveysoireilua. Teoksessa Miksi ihminen tarvitsee toisia. Santalahti-kustannus.

Kortesluoma, R., et al. (2024). Nuorten yksinäisyys ja yhteisöihin kuuluminen. Turun yliopisto.

Levine, R., & Kurzban, R. (2006). The evolution of cooperation and altruism in groups: Beyond kin selection. Trends in Cognitive Sciences, 10(2), 80–86.

Lim, M. H., et al. (2020). Community interventions for loneliness. Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology, 55(8).

Malthaner, S. (2017). Radicalization: Theorizing dynamics of interaction and exchange. Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression, 9(1), 1–20.

Masi, C. M., Chen, H.-Y., Hawkley, L. C., & Cacioppo, J. T. (2011). A meta-analysis of interventions to reduce loneliness. Personality and Social Psychology Review, 15(3), 219–266.

Norris, F. H., Stevens, S. P., Pfefferbaum, B., Wyche, K. F., & Pfefferbaum, R. L. (2008). Community resilience as a metaphor, theory, set of capacities, and strategy for disaster readiness. American Journal of Community Psychology, 41, 127–150.

OECD (2023). Building Trust and Resilience in Communities. OECD Policy Paper.

Ojala, M., & Kaasinen, E. (2020). Kriisinkestävä yhteisö. Jyväskylän yliopisto.

Oksanen, A., Kaakinen, M., & Sirola, A. (2022). Social cohesion, trust, and defense willingness in Finland. Tampereen yliopisto.

Osallistujien Suomi (2024). Kansallinen osallisuuden vahvistamisen ja yksinäisyyden vähentämisen toimenpideohjelma.

Pels, T., & De Ruyter, D. (2012). The influence of education and socialization on radicalization. Ethics and Education, 7(2), 123–135.Adger, W. N. (2003). Social capital, collective action, and adaptation to climate change. Economic Geography, 79(4), 387–404.